

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Francisci Arias, Societatis Iesv Theologi, Tractatus Tres spirituales

Arias, Francisco

Coloniae, 1615

6. Curam proficiendi conuenire non solùm incipientibus, sed etiam proficientibus & perfectis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48767](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48767)

grauitatem paulatim omnem beneuolentiam, omniaque spiritalia auxilia subtrahat, ac denique omnibus gratiæ ornamentis spoliet, detrudat pro ingrati animi meritis ad eas pœnas, quas promeruit seruus inutilis: qui cum talento accepto negotiari noluit, cui Dominus sustulit talentum, æternisque tenebris eum in prædam abiecit.

CAPVT VI.

CVRAM IN VIRTUTE PROFICIENDI conuenire non solum incipientibus, sed etiam proficientibus, & perfectis.

Posset fortè aliquis in eam inclinare sententiã, vt arbitretur proficiendi studium ijs tantum necessariò incumbere, qui initium fecerunt Deo seruiendi: sed non est ita, cum ad omnes prorsus fideles id pertineat: imò quò quis maiori studio profectus faciendi ardet, hoc perfectionē in omni virtute maiorem se assecutum demonstrat, hi siquidem sunt, qui summa quadam fame & siti proficiendi laborant, qui omnia media & remedia in-

dagant non solum legibus præcepta, ut de fugiendis quouis genere peccatorum, de obseruatione Decalogi diligenti & sedula, verum etiam libera, & per modum consilij proposita, ut eo citius ad culmen perfectionis attingant. Etenim, quamuis verum sit homines sanctos cognoscere suum in virtute profectum, nunc quia, ut habet sanctus Gregorius, quotidie vitam suam suspecti examinant, & mores præsentis cum præteritis conferentes, deprehendunt se à multis peccatis & animi perturbationibus liberatos, virtutum quoque opera tam interna, quam externa multò promptius, quam aliàs, cum & voluntas & vires spirituales abessent, exercere. Nunc etiam, quia sancti agnoscunt quot quantisque donis coelestibus à Deo ornati sint: (auctore enim Spiritu sancto nòrunt quæ à Deo illis donata sunt teste Apostolo) Inter quæ dona non minimum locum tenet, ardens in proficiendo desiderium, nò tamen idcirco pluris se aestimant, quam prius, sed potius minoris, maioriq; contemptu seipso; persequuntur, & in dies maiori zelo ad perfectionem aspirant.

Causa

Greg. lib. 25.
mor. c. 6.

2. Corint. 2.

Causa huius rei est: quòd quòd homines pij & sancti maiores processus in virtute faciunt, hoc à Deo plus lucis accipiunt ad agnoscendos defectus suos, eorumque grauitatem quam ante non cognoscebant. Et quemadmodum hominis vilitas & miseria est immēsa quedam abyssus, eò quòd obnoxius sit peccato, & de nihilo conditus, sic magis magisque proficit in cognoscenda vilitate sua atque miseria, ipsoq; nihilo ex parte sua habet. Et sicut proficiendo in virtute, amplius quoq; proficit in sui cōtemp̄tu, sic quoad sanctitatem maiore prouehitur, hoc humili⁹ de se sentit. ita affirmat S. Gregor. non semel: cū scribit seruos Dei, quòd per bona opera propinquiores fiunt Deo, hoc clarius animæ suæ maculas conspiceret, & suam indignitatem, eoq; amplius semetip̄sos arguere & abominari, non solum propter defectus & lapsus suos, quos animaduertūt, sed etiam, quia probè nōrunt multas restare noxas, quas solus Deus in ipsis cognoscat. Qua etiam de causa, vt idem S. Doctor perhibet, piè ordinauit De⁹, vt serui sui perfecta virtute prēditi contra suam voluntatē adhibeantur Ecclesiæ gubernaculo, cogā-

C 6 turque

*Greg. libr. 9.
mor. c. 19. &
lib. 15. ca. 21.
& l. 21. c. 4.*

*Greg. 5. mor.
c. 4.*

turq; conuersari cum proximis, vt dum alios ad perfectionem verbo & exemplo cohortantur, in suorum defectuum notitiam veniant, atque ita & melius se cognoscant, & submissius de se sentiant. Vnde sæpenumerò fit, vt vbi se existimabant maximam pietatis iacturam facturos, & demolituros quicquid ante ædificassent, ibi misericordiæ diuinæ beneficio accessionem magnam faciant ad virtutes, & bonis spiritualibus supra modum locupletentur.

A D H A E C eiusdem lucis beneficio, vti augetur profectus in sanctis, sic clarius potentiam & bonitatem Dei infinitam omniaque eius attributa & perfectiones, ac quantò honore & reuerentia dignus sit, cognoscunt: Vnde sequitur, vt se quoque accuratius cognoscant, & humilius de se deinceps sentiant, quandoquidem liquidius certunt, quàm longè absint à perfectione, quam habere debent, quotquot DEO cum dignitate & fructu spiritali seruire concupiscunt. Id sanctus Augustin.

*Augusti l. de
sp. r. & lit. c.
36.*

significare voluit, cum scripsit: *Multùm in hac vita ille profecit, qui quàm longè sit à perfectione iustitiæ, proficiendo cognouit.* Vnde fit, quòd tam parui se faci-
ant,

PROFECTV SPIRITVALI. 49

ant, vt se tanquam puluerem terræ despiciant, quemadmodum confitetur S. Gregorius, dum ait, sanctos homines, *Greg. lib. 25. mor 6.2.* quo in cognitione Dei amplius proficiunt, hoc plus se contemnere, haud secus quasi nihil essent, vel propemodum nihil.

Hinc verò etiam id sequitur, pios, dum plus proficiunt, maiore porrò desiderio flagrare fructum faciendum quia perfectius cognoscunt se esse ad id obligatos, tum quia vires ampliores in eam rem adepti sunt à Deo, cui intelligunt hunc conatum suum esse gratissimum. Etenim cur, quæso, homo iustus non teneatur studio proficiendi in Dei seruitio, qui puris animæ suæ oculis, & infinitam Dei bonitatem, & misericordiæ maximæ testimonia, & eximium amorem, quo se prosequitur, perspicit? qui scit se hoc studio incredibilem cōciliare voluptatem diuinæ Clementiæ? eoque vberiore, quo constantius in eadem voluntate persistit. Quomodo non conetur omnem lapidem mouere seruus DEI ad perfectionem omnium virtutum consequendam, qui potest claro & præsentis iudicio, omni animi

perturbatione exclusa plenè æstimare valorem, vel vnus gradus in amore diuino? neque enim pretium eius aliud est, quam ipse Deus, quem amore acquirimus, & amore possidemus. Deinde, qui non ignorat hunc amorem esse thesaurum infinitum, omnis mensuræ, limitumque expertem, cum in amore Dei nullus sit modus, neque mensura. Et qui scit, quo in virtutum schola plus profecerit, hoc maiorem in amore illo accessionem faciat, ac proinde firmiter per gratiam & gloriam Deo perfruatur, quem beneficio amoris possidemus? Qui oculi, talia contuentes, non delectentur tanta pulchritudine? Quòd cor, hæc sentiens, & degustans, non ardeat tanti boni desiderio?

Psal. 76.

Egregiè hunc profectus spiritualis prouentum intelligebat sanctus Rex David, cum diceret: *Et dixi nunc capiti hæc mutatio dextera excelsi.* Ille post multos annos in cultu pietatis exactos, cum sedulò diuina beneficia sibi collata perpendisset, occasionesque, quas habuisset numen diuinum colendi: tamen tandem ingenti animo & fiducia hic decernit, à nouo inchoare vetera
pieta;

PROFECTV SPIRITVVALI. 51

pietatis officia, nouoque ardore perficere, ac simul ingenuè confitetur hoc studium suum non à se, sed à sola potenti manu Dei proficisci. Multos annos impenderat in seruitio diuino, & tamen iam fatetur se primum incipere: nam vt in hæc verba Ambrosius Ansb. in c. bertus scribit, profectus in virtute, 12. Apocal. quem faciunt electi, nō est aliud, quam initium seruiendi Deo, & quotidie dicuntur incipere, quia omnib. temporis momentis virtutem virtuti solent adiungere.

Milites boni, vbi semel initium fecerint congregandi cum hoste, etiam si hostem irruere videant, terga non vertunt, sed pergunt fortiter dimicare, quamdiu præsidia sociorum non desunt, & spes magnorum affulget spoliis. Nautæ quoque, dum mare transmittunt, contra aduersos, & oblucentes fluctus cursum suum retinent, donec in portum tranquillum perueniant. Si id homines faciunt ob caducarum, & temporalium rerum quæstum, quanto æquius serui DEI, qui iter cœleste ingressi sunt, nullis difficultatibus, ærumnisue reuocari ab instituto semel cursu debent,

bent, sed potius de virtute in virtutem
progressum cōtinenter facere, cum ad-
iutorem habeant CHRISTVM ve-
rum Deum, qui suppeditet vires ad iter
continuandum, merita quoq; suæ pas-
sionis offerat, in quibus confidant. De-
inde auxiliatores habeant omnes san-
ctos, qui pro ipsis intercedant. Denique
firmissima maximaq; spe nitantur vi-
ctoriæ, & præmij cælestis omnibus vi-
ctoribus promissi.

A Equum & iustum est, vt ducem ea
in re sequamur S. Paulum Apostolum,
qui post tantos labores pro religione
Christiana propagāda exantlatos, post
tot merita in cælis collecta, tamen ni-
hil illa pendenda putavit, vt aspirare
posset ad sublimiora. Ita enim alicubi
loquitur: *Fratres, ego me non arbitror
comprehendisse. Vnum autem: quæ quidem
retro sunt obliuiscens, ad ea verò, quæ
sunt priora extendens meipsum, ad desti-
natum persequor, ad brauium supernæ vo-
cationis Dei.* Quæ retro sunt, inquit
Beatus Chrysostomus, appellat præ-
teritæ vitæ bona opera: *Priora verò
vocat opera deinceps à se ad gloriam
Dei futura, vt hac ratione se inflam-
met ad reliquum vitæ tempus maiore*
& ar-

Philip. 3.

*Chrys. in e 3.
ad Philip.*

PROFECTV SPIRITVALI. 53

& ardentiore studio transigendum, eo-
que magis, quo à meta & brauiò propi-
aberat, & certior spes affulgebat palmæ
cælestis aliquando confecto vitæ cur-
riculo obtinendæ.

Atque hæ sunt rationes, quæ vehe-
menter commouere possunt omnium
feruorum Dei animos, tum incipien-
tium, tum etiam eorum, qui in cultu
pietatis maximum progressum fece-
runt. Sunt tamen & nonnullæ aliæ ra-
tiones, his persimiles, quas summatim
hic perstringemus. Eas sanè æquum est,
vt omnes sedulò perpendamus, vt vi
& efficacitate earundem animati im-
pigri in profectu promouendo persista-
mus. Principio ergò, cum Deus sit is,
qui est, hoc est maiestatis bonitatisque
immensæ, totaque perfectione sua infi-
nitus, merito illi quoq; debetur infini-
tusus cultus, infinitusque honor & glo-
ria: Cùm autem tantum cultum, tan-
tumque honorem illi deferre non pos-
simus, neque enim capaces sumus
virtutis infinitæ, prorsus æquum est,
vt quicquid seruitij & gloriæ pro vi-
rili nostra possumus, conuenienter vi-
ribus ab ipso Deo nobis concessis, il-
lius maiestati deferamus, atque ideo
in dies

in dies illi noua officia, nouosq; honores cum omnium virtutum incremento exhibere conemur.

Amor, quo DEVS nos amat, & ab æterno amauit, infinitus est: quia hic amor est ipsa diuina essentia. Rationi itaque admodum consentaneum est, vt quoniam amorem infinitum illi rependere non possumus, saltem amorem non coërceamus certis limitibus, sed in dies eundem exercitio orationis bonorumque operum augeamus, & quasi carbonibus accendamus, quibus diuini amoris flamma accendi, & conservari solet. Præterea cum beneficia ex hoc infinito amoris fonte profecta sint magnitudine immensa, & multitudine innumerabilia, singillatim autem beneficium nostræ redemptionis, quo omnia opera à CHRISTO facta, omnia verba ab eo enunciata, omnes pœnæ pro nobis toleratæ, ac denique omnia gratiæ, spiritualiumque charismatum dona comprehenduntur: extra omnem controuersiam est, non posse nos dignas tantis beneficijs gratias rependere, ac proinde æquissimum est, vt saltem, quantas animi

PROFECTV SPIRITVALI. 35

nimi nostri capere possunt, gratias referamus, beneficia accepta semper benè vsurpando, & fructum aliquem salutarem ex eis eliciendo, deinde diuinis eius mandatis ac consilijs obsequendo, hæc enim est gratiarum actio, & satisfactio, quam ab omnibus profectus sui studiosis postulat. Et quoniam quicquid hætenus à nobis factum est, exiguum quiddam est, si conferatur cum dignitate meritorum, iure exigit quoque, vt quotidie in bono omnium istorum beneficiorum vsu, & præceptorum consiliorumque obseruatione incrementum sumamus.

DEVS adhuc lege sua sanctissima tantam animi puritatem, cordisque munditiem nobis imperat, nempe vt nulla eam vel lethali, vel veniali culpa inquinemus, quantam certè, quæ imbecillitas nostra est, assequi non possumus: quis enim audeat dicere, se immunem ab omni sorde peccati? Quare minimum cenari debemus, vt saltem in singulos dies, quoad fieri potest, animam nostram, à peccatis, in quæ fortè incidimus, per pœnitentiam expurgemus, reseruando propositum per studium, & feruo-

feruo-

36 TRACTATUS DE

feruorem bonorum operum, de cætero diligentius omnis generis peccata fugiendi.

Gratiæ etiam internæ venustas & dignitas, quàm in hac vita, bonorum operum exercitatione ab eadem ipsa gratia profecta, cõsequimur, tanti pretij est, vt verbis exprimi nequeat: præmium quoq; gloriæ, quòd bonorum operum merito in vita æterna debetur, tam nobile est, & sublime, vti omnem humanam intelligentiam longissimè excedat. Vera igitur prudentia & sapientia extorquet à nobis, vt cum sollicitudine quotidie in bonis operibus proficiamus, bonaque vitæ merita ardentibus desiderijs Deo placendi multiplicemus: vt sic maior in nobis ad gratiã diuinam accessio fiat, quæ locupletet & exornet animam nostram, remunerationemq; æternæ gloriæ cumulationem reddat, cuius beneficio & Deum amplius glorificabimus, & perfectius conspectu eius in cælo perfruemur. Tempus siquidem huius vitæ, in quo solo mereri aliquid possumus, breue est, & hora mortis, quæ omnem merendi facultatem abscindit, tam incerta & anceps est, vt meritò maximam

PROFECTV SPIRITVALI. 57

mam iacturam fecisse dicendus sit, qui vel minimam temporis particulam sine aliquo boni operis fructu transmiserit, quandoquidem quolibet puncto temporis bene impensi, gratiæ acceptæ thesauros ipsamque gloriam æternam adaugere possimus.

CAPVT VII.

Quam necessaria & salutaris sit doctrina de progressu in dies faciendo in vita piè sancteque inchoata.

QVISQVIS probè cognouerit, quam necessarium sit ijs, qui DEO seruire cœperunt, proficiendi studium, quam gratum sit diuinæ maiestati, quamque Ecclesiæ sanctæ fructuosum, facile intelligit quam necessaria quoque, & salutaris sit doctrina de eodem argumento instituta. Neque enim dubium est, summè necessarium esse atque vtile, siue viuis sermonibus, siue libris scriptis fideles cohortari, vt à peccatis mortalibus abstineant, quæ homi-
nem